ئەی کۆمەڵەی ئافرەتان خێر بکەن چونکە پێم نیشاندرا زۆربەتان ئەهلی دۆزەخن، ووتیان: بۆچی ئەی پێغەمبەری خودا؟ فەرمووی: نەفرەت زۆر دەکەن، وزۆر سپڵەن بەرامبەر مێردەکانتان، وکەم ئەقڵ ودینی وەکو ئێوەم نەبینیوە وهەروەها کەسم نەبینیووە کە دەست بەسەر ئەقڵی پیاوێکی ژیر وهۆشمەند بگرێت وەکو ئێوە

لە ئەبی سەعیدی خودریەوە -ڕەزای خوای لێبێت- دەڵێت: پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- لە کاتی نوێژی جەژنی قوربان یان جەژنی ڕۆژووشکاندن (جەژنی ڕەمەزن) دەرچوو بەرەو خاکی نوێژکردن، وبە لای ئافرەتاندا تێپەڕی، وفەرمووی: «ئەی کۆمەڵەی ئافرەتان خێر بکەن چونکە پێم نیشاندرا زۆربەتان ئەهلی دۆزەخن»، ووتیان: بۆچی ئەی پێغەمبەری خودا؟ فەرمووی: «نەفرەت زۆر دەکەن، وزۆر سپڵەن بەرامبەر مێردەکانتان، وکەم ئەقڵ (ژیر) ودینی (دینداری) وەکو ئێوەم نەبینیوە وهەروەها کەسم نەبینیووە کە دەست بەسەر ئەقڵی پیاوێکی ژیر وهۆشمەند بگرێت وەکو ئێوە». ووتیان: کامە کەمی دین وئەقڵمانە ئەی پێغەمبەری خودا؟ فەرمووی: «ئایا شاهێدی دانی ئافرەت بە ئەندازەی نیوەی شاهێدی دانی پیاو نییە؟». ووتیان: بەڵێ، فەرمووی: «ئەوە لەبەر کەمی ئەقڵە، ئەگەر تووشی سووڕی مانگانە بێت؛ واز لە نوێژ وڕۆژوو ناهێنێت؟»، ووتیان بەڵێ. فەرمووی: «ئەوە کەمی دینە (کەمی دینداربیە».

[صەحیحە] [بوخاری و موسلیم هاوڕان لەسەری]

ئەبی سەعیدی خودریەوە -ڕەزای خوای لێبێت- هەواڵی ئەوە دەدات کە پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- لە کاتی نوێژی جەژنی قوربان یان جەژنی ڕۆژووشکاندن (جەژنی ڕەمەزن) دەرچوو بەرەو خاکی نوێژکردن، پاش ئەوەی وتارێکی گشتی دا بۆ پیاوان وئافرەتان، بە لای ئافرەتاندا تێپەڕی و وتارێکی تایبەت کرد بۆ ئەوان ئامۆژگاریانی کرد وبیریانی هێنایەوە وهانیانی دا بۆ کردەوەی چاک وخێرکردن، چونکە خێرکردن هۆکارە بۆ لاچوونی تورە بوونی پەروەردگار لەسەر بەندە، وپێیانی فەرموو: (ئەی کۆمەڵەی ئافرەتان خێر بکەن چونکە پێم نیشاندرا زۆربەتان ئەهلی دۆزەخن): واتا خێر زۆر بکەن بۆ ئەوەی خۆتان لە سزای خودا بپارێزن، چونکە من سەیری دۆزەخم کرد بینیم زۆربەی ئەوانەی تێیدان ئافرەتانن. (ووتیان: بۆچی ئەی پێغەمبەری خودا؟): واتا بۆچی زۆرینەی ئەهلی دۆزەخ لە ئافرەتانن؟. -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: (نەفرەت زۆر دەکەن): واتا زۆر لەعنەت ونەفرەت لە خەڵکی دەکەن وئەمیش خراپترین جۆری نزایە کە لەسەر کەسێک بکرێت؛ کە بە مانای ئەوە دێت ئەو کەسە دوور بێت لە ڕەحمەتی خودا وبێبەش بێت لە هەموو خێرێکی دونیا وقیامەت. (وزۆر سپڵەن بەرامبەر مێردەکانتان): واتا چاکەکانی مێردەکانتان لەبەرچاو نییە وئینکاری لێدەکەن، ولە گێڕانەوەیەکی تردا لە ئیبن عەباسەوە/ {قيل: أَيَكْفُرن بالله؟ قال: "يَكْفُرن العَشِير، ويَكْفُرن الإحسان، لو أحسنتَ إلى إحداهن الدهر، ثم رَأَتْ منك شيئا، قالت: ما رأيتُ منك خيراً قَط"} [رواه البخاري ومسلم] واتە: {ووترا: ئایا ئافرەتان کوفر دەکەن بە خودا؟ -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: کوفر دەکەن - واتا: سپڵەن- بەرامبەر مێردەکانیان، وسپڵەن بەرامبەر چاکەکاریيان، ئەگەر بە درێژایی ساڵ چاکەکار بیت بەرامبەر یەکێکیان، وپاشان شتێکت لێ ببینێت -کە حەزی پێنەکات-، دەڵێت -بە مێردەکەی-: هەرگیز هیچ خێرێکم لێت نەبینیووە}. پاشان پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: (وکەم ئەقڵ (ژیر) ودینی (دینداری) وەکو ئێوەم نەبینیوە وهەروەها کەسم نەبینیووە کە دەست بەسەر ئەقڵی پیاوێکی ژیر وهۆشمەند بگرێت وەکو ئێوە): واتا هیچ کەسێک ناتوانێت دەست بە سەر ئەقڵ وژیری پیاو بگرێت وەکو ئافرەت، ئەگەرچیش لەو پیاوانە بن کە بە پابەند وتوند

ناسراو بن؛ ئەمیش بەهۆی کاریگەی سۆزداری ئافرەت وسیحری جوانی وخۆ نازدار کردن وخۆ ناسکردنەوەیەتی، وئەمیش لە ڕوانگەی زیاد وەسفکردنیانە؛ چونکە ئەگەر پیاوی پابەند وژیر بکەوێتە ژێر کاریگەرییان ئەوا ئەوانی تر زیاتر کاریگەر دەبن. (-ئافرەتان- ووتیان: کامە کەمی دین وئەقڵمانە ئەی پێغەمبەری خودا؟): وا دیارە هۆکاری کەمی دین وئەقڵیان لە لا شاراوە بووە بۆیە پرسیاریان سەبارەت کرد. -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: (ئایا شاهێدی دانی ئافرەت بە ئەندازەی نیوەی شاهێدی دانی پیاو نییە؟): ئەمیش پرسیارکردنی دانپێدانانی پێدەڵێن واتا شاهێدی دانی ئافرەت نیوەی شاهێدی دانی پیاوە، واتە شاهێدی دوو ئافرەت وەکو شاهێدی پیاوێکە. (-ئافرەتان- ووتیان: بەڵێ): بەو شێوەیە شاهێدی دانەکە. -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: (ئەوە لەبەر کەمی ئەقڵە): ئەمیش بەهۆی کەم ئەقڵی ودرککردنی زۆربەی ئافرەتانە ودەبێتە هۆی ئەوەی شاهێدی دانی بە نیوەی شاهێدی دانی پیاو وەربگیرێت، وئەمیش ئاماژەیە بۆ ئەم ئایەتە کە خوای گەورە دەفەرموێت: {وَٱسۡتَشۡهِدُواْ شَهِيدَيۡنِ مِن رِّجَالِكُمۡۖ فَإِن لَّمۡ يَكُونَا رَجُلَيۡنِ فَرَجُلٞ وَٱمۡرَأَتَانِ مِمَّن تَرۡضَوۡنَ مِنَ ٱلشُّهَدَآءِ أَن تَضِلَّ إِحۡدَىٰهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحۡدَىٰهُمَا ٱلۡأُخۡرَىٰ}[البقرة: 282]، واتە:{دوو شاهێد بگرن لە پیاوانی خۆتان (لە موسوڵمانان) ئینجا ئەگەر دوو پیاو نەبوو ئەوا با پیاوێک ودوو ئافرەت بن لە ئەوانەی کە پەسەندیان دەکەن لە شاهێدەکان بۆ ئەوەی ئەگەر یەکێکیان لە بیری چوو با ئەوی دیکەیان بیری بخاتەوە}، پشت بەستن بە ئافرەتێکی تریش بۆ شاهێدی دان بەڵگەیە لەسەر کەمی لێکدانەوە ودرککردنی وئەمیش ئاماژەیە بۆ کەمی ئەقڵی وژیری ئافرەت بە بەراورد بە پیاوان. وپاشان پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: (ئەگەر تووشی سووڕی مانگانە بێت؛ واز لە نوێژ وڕۆژوو ناهێنێت؟): ئەمیش پرسیارکردنیکی دانپێدانانە واتا ئافرەت لە کاتی سووڕی مانگانەدا نوێژ ناکات وڕۆژوو ناگرێت. (-ئافرەتان- ووتیان بەڵێ): واتا بەڵێ، بەو شێوەیە. ئەویش -صلى الله عليه وسلم- فەرمووی: (ئەوە کەمی دینە -کەمی دینداریيە-): ئەگەر ئافرەت واز لە دوو پایەی نوێژ وڕۆژوو بهێنێت بۆ ماوەیەک کە ئەمانە لە گرنگترین پایەکانی ئیسلامن؛ ئەمە بەڵگەیە بۆ کەمبوونەوەی دینداری چونکە لە کاتی سووڕی مانگانەدا نوێژ ناکات ونوێژەکانیش بە قەرز ناداتەوە، ولە ڕۆژووگرتندا پاداشتی ڕۆژووگرتنی لەگەڵ مسوڵمانان لە دەست دەچێت بەڵام دەبێت بە قەرز بیداتەوە لە پاش ڕەمەزان. بەڵام ئەمانە نابنە هۆی ئەوەی ئافرەت ڕەخنەیان لێبگیرێت وهیچ تاوانێکیان لەسەر نییە چونکە بنچینەی دروستکردنیان بەو شێوەیە وخودا ئەو شتانەی لەسەریان نووسیووە، پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- باسی ئەم شتانەی کرد بۆ ئەوەی پیاوان تووشی فیتنە ولادان نەبن بەهۆیانەوە، وبۆیە باسی ئەو سزایەی کرد بۆ ئەوانەی سپڵەن بەرامبەر چاکەکاری مێردەکانیان، وسزا نادرێن بەهۆی ئەو کەمی ژیری ودینداریيەی هەیانە بە بەراورد لەگەڵ پیاوان، وبە شێوەیەکی گشتی پیاوان زیاتر دیندارترن لە ئافرەتان وئەمیش بە بەرچاو بە درێژایی مێژوو دەبیندرێت وسەبارەت بە ئەقڵ ولێکدانەوە وژیریش بە هەمان شێوە پیاوان لە پێشەوەی ئافرەتانن بۆیە زۆربەی زانایانی زانستە شەرعییەکانی ئەم ئومەتە لە پیاوانن ئەگەرچیش ژمارەیەکی باش لە زانایانی ئافرەت هەیە، وهەروەها لە زانستەکانی دونیاش بەهەمان شێوە زۆربەی داهێنەران لە پیاوانن.

https://sunnah.global/hadeeth/ku/show/10011

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY
لجنة الدعوة الإلكترونية
EDC E-Da'wah Committee